

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW ŚRODOWISKOWYCH EMAS DAVE-01

*Projekt nr 1 wydania 2
Warszawa, 29.04.2016 r.*

1	Spis treści:	
2		
3	1	Wprowadzenie 3
4	2	Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów środowiskowych EMAS3
5	3	Wytyczne do stosowania wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 4
6	3.1	Umowa o certyfikację 4
7	3.2	Odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne 4
8	3.3	Wymagania dotyczące zasobów 4
9	3.4	Dokumenty certyfikacyjne.....5
10	3.5	Wniosek 5
11	3.6	Program auditów 6
12	3.7	Ustalanie czasu auditu 6
13	3.8	Wybór oddziałów 6
14	3.9	Wybór i powołanie zespołu audytującego 6
15	3.10	Pierwszy etap 6
16	3.11	Drugi etap 6
17	3.12	Raport z auditu 6
18	3.13	Działania w nadzorze 6
19	3.14	Ponowna certyfikacja 6
20	3.15	Audity z krótkim terminem powiadamiania 6
21	3.16	Zawieszanie, cofanie lub ograniczanie zakresu certyfikacji 6
22	3.17	Odwołania 7
23	3.18	Skargi.....7
24	4	Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów
25		środowiskowych EMAS 7
26	4.1	Certyfikat i zakres akredytacji 7
27	4.2	Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów środowiskowych EMAS w procesach
28		akredytacji i nadzoru.....7
29	4.2.1	Proces akredytacji 7
30	4.2.2	Nadzór planowy i ponowna ocena 8
31	4.2.3	Zmiany zakresu akredytacji 9
32	4.2.4	Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji.....9
33	5	Nadzór nad weryfikatorami zagranicznymi 9
34	6	Wymiana informacji 10
35	7	Postanowienia końcowe 11
36	8	Dokumenty związane 11
37	9	Załączniki 11
38		

39 1 Wprowadzenie

40 Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji jednostek
41 oceniających zgodność prowadzących weryfikację zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu
42 Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego
43 udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającym
44 rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz.
45 UE L. 342 z 22.12.2009, str. 1), zwanym dalej rozporządzeniem EMAS.

46 Jednostka oceniająca zgodność, określona w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008, która
47 uzyskała akredytację zgodnie z przepisami rozporządzenia EMAS w niniejszym dokumencie
48 zwana jest „weryfikatorem środowiskowym EMAS”.

49 **Akredytacja weryfikatorów środowiskowych EMAS ma charakter obligatoryjny z mocy ustawy**
50 **z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U. 2011**
51 **nr 178 poz. 1060).**

52 Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen weryfikatorów środowiskowych
53 EMAS postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu*
54 *akredytacji* oraz zasadami określonymi poniżej.

55 Tekst niniejszego dokumentu został opracowany w uzgodnieniu z ministrem właściwym do
56 spraw środowiska oraz we współpracy z Komitetem Technicznym Specjalistycznym
57 ds. Środowiska.

58 2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów środowiskowych 59 EMAS

60 Weryfikator środowiskowy EMAS powinien spełniać wymagania akredytacyjne podane w:

- 61 – normie **PN-EN ISO/IEC 17021-1 Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek**
62 **prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 1: Wymagania;**
- 63 – rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada
64 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu
65 we Wspólnocie (EMAS), uchylającym rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje
66 Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz. UE L. 342 z 22.12.2009, str. 1) – **zwanym**
67 **dalej rozporządzeniem EMAS.**

68 Ponadto w akredytacji weryfikatorów środowiskowych EMAS mają zastosowanie decyzje
69 Komisji:

- 70 – **decyzja Komisji 2013/131/UE z dnia 4 marca 2013 r. ustanawiająca przewodnik**
71 **użytkownika, w którym określa się działania konieczne do uczestnictwa w EMAS, zgodnie**
72 **z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie**
73 **dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie**
74 **(EMAS),**
- 75 – **decyzja Komisji 2011/832/UE z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie przewodnika**
76 **dotyczącego rejestracji zbiorowej w UE, rejestracji w państwach trzecich oraz rejestracji**
77 **globalnej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)**
78 **nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji**
79 **w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS)**

80 oraz warunki właściwe dla akredytacji weryfikatorów środowiskowych EMAS, w tym polityki
81 PCA i obowiązkowe dokumenty IAF w szczególności:

- 82 – **PKN ISO/IEC TS 17021-2 Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek prowadzących**
83 **audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 2: Wymagania dotyczące kompetencji**
84 **do auditowania i certyfikacji systemów zarządzania środowiskowego,**
- 85 – IAF MD 5 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący ustalania czasu trwania auditów QMS
86 i EMS.

87 Weryfikator środowiskowy EMAS, aby mógł być uznany za kompetentny, powinien stosować
88 wytyczne podane w punkcie 3 niniejszego dokumentu. Wytyczne nie zawierają dodatkowych
89 wymagań. Wskazują one zharmonizowany sposób spełnienia wymagań określonych w normie
90 PN-EN ISO/IEC 17021-1, przy czym słów „powinien; należy” użyto do wskazania tych
91 postanowień, które są obowiązkowe. Słów „zaleca się” użyto w niniejszym dokumencie
92 do wskazania uznanych sposobów spełnienia wymagań normy. Weryfikator środowiskowy
93 EMAS może spełniać te wymagania w inny, równoważny sposób, jeżeli potrafi to wykazać
94 w ramach procesu akredytacji/nadzoru przeprowadzanego przez Polskie Centrum Akredytacji.

95 Dodatkowo w przypadku ubiegania się o akredytację weryfikator środowiskowy EMAS
96 powinien spełniać warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku o akredytację (FA-01),
97 a po udzieleniu akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu*.

98 **3 Wytyczne do stosowania wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021-1**

99 W niniejszym rozdziale odniesiono się tylko do tych punktów normy **PN-EN ISO/IEC 17021-1**,
100 w których wprowadzono dodatkowe uściślenia lub wyjaśnienia w celu zapewnienia
101 jednoznacznego zrozumienia ich treści i/lub zmiany lub uzupełnienia wynikające ze specyfiki
102 rozporządzenia EMAS.

103 Dla ułatwienia zastosowano następujący system identyfikacji wytycznych:

104 W.X.Y.Z, gdzie: X.Y.Z oznacza numer punktu normy PN-EN ISO/IEC 17021-1.

105 W odniesieniu do tekstu normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 mają zastosowanie poniższe ogólne
106 warunki:

- 107 – pojęcie **audit certyfikacyjny** (definicja 3.4 z normy PN-EN ISO/IEC 17021-1),
108 w rozumieniu niniejszego dokumentu to **weryfikacja**, zgodnie z art. 2, pkt 24
109 rozporządzenia EMAS. **Walidacja** zgodnie z art. 2, pkt 25 jest **czynnością dodatkową**
110 **w stosunku do wymagań powyższej normy, którą weryfikator środowiskowy EMAS musi**
111 **uwzględnić w procesie wydawania oświadczenia weryfikacyjnego**. Natomiast decyzja
112 o zarejestrowaniu oraz wpisie do rejestru organizacji w systemie EMAS, zgodnie z art. 11
113 rozporządzenia EMAS należy do kompetencji organu właściwego w danym państwie
114 członkowskim (Competent Body - **CB**). Wpis dokonywany jest m.in. na podstawie
115 weryfikacji i walidacji przeprowadzonej przez weryfikatora środowiskowego EMAS,
- 116 – pojęcie **jednostka certyfikująca**, w rozumieniu niniejszego dokumentu, jest
117 **to weryfikator środowiskowy EMAS**,
- 118 – pojęcie **audit** jest równoważne z pojęciem **audit**.

119 **3.1 Umowa o certyfikację**

120 **W.5.1.2** Umowa, o której mowa w art. 25 ust. 1 rozporządzenia EMAS, określająca warunki
121 przeprowadzenia weryfikacji i walidacji, winna uwzględniać fakt, że weryfikator środowiskowy
122 EMAS zobowiązany jest do powiadomienia jednostki akredytującej w państwie członkowskim,
123 w którym będzie prowadzona weryfikacja, o dacie i miejscu przeprowadzenia weryfikacji
124 przynajmniej 4 tygodnie przed każdą weryfikacją lub w przypadku weryfikacji i walidacji
125 w państwach trzecich – przynajmniej 6 tygodni.

126 **3.2 Odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne**

127 **W.5.1.3** W odniesieniu do rozporządzenia EMAS, odpowiedzialność za decyzje w sprawie
128 certyfikacji jest odpowiedzialnością za walidację deklaracji środowiskowej / zaktualizowanej
129 deklaracji środowiskowej, zgodnie z art. 25 ust. 8 i wydanie oświadczenia zgodnie z art. 25
130 ust. 9.

131 **3.3 Wymagania dotyczące zasobów**

132 **W.7** Weryfikator środowiskowy EMAS jest zobowiązany do określenia kryteriów
133 kompetencyjnych dla personelu w odniesieniu do rodzajów działalności identyfikowanej
134 kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE R_{rev.} 2.

135 Weryfikator środowiskowy EMAS, akredytowany lub ubiegający się o akredytację, powinien
136 posiadać kompetentny personel do prowadzenia weryfikacji i walidacji w odniesieniu
137 do rodzajów działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE
138 rev. 2. Weryfikator środowiskowy powinien być związany z ww. personelem umowami
139 regulującymi długoterminowe zobowiązania stron.

140 Weryfikator środowiskowy prowadzący działalność weryfikacyjną w krajach trzecich powinien
141 spełniać wymagania rozdziału V, art. 22 rozporządzenia EMAS.

142 Personel jednostki do prowadzenia weryfikacji i walidacji powinien spełniać wymagania
143 wynikające z rozporządzenia EMAS (art. 20, ust. 2 i 3 oraz art. 22 ust. 2), jak również, posiadać
144 co najmniej:

- 145 1) wykształcenie wyższe II-go stopnia techniczne i/lub prawnicze i/lub ekonomiczne i/lub
146 przyrodnicze i/lub w zakresie ochrony środowiska; albo wyższe w innym zakresie,
147 uzupełnione odpowiednim studium podyplomowym (w zakresie prawa, ochrony
148 środowiska, technicznym);
- 149 2) 4 lata doświadczenia zawodowego na stanowisku związanym z problematyką ochrony
150 środowiska, w tym 2 lata dla każdego z rodzajów działalności, której dotyczy zakres
151 akredytacji, identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE rev. 2;
- 152 3) 3 lata praktycznych doświadczeń w zakresie wdrażania lub utrzymania systemu
153 zarządzania środowiskowego zgodnego z normą PN-EN ISO 14001;
- 154 4) udokumentowane, przeprowadzone pod nadzorem audytora wiodącego, audyty systemów
155 zarządzania środowiskowego w wymiarze co najmniej 20 osobodni, w tym 6 osobodni
156 w organizacjach posiadających rejestrację w EMAS;
- 157 5) dowody na ukończone w przeciągu ostatnich 18 miesięcy szkolenia, w tym:
  - 158 a. 16 godzinnego z zakresu wymienionego w art. 20 ust. 2 podpunkt a), b), c), e), h), i), j)
159 rozporządzenia EMAS,
  - 160 b. 10 godzinnego z zakresu wymienionego w art. 20 ust. 2 podpunkt d) rozporządzenia
161 EMAS, z uwzględnieniem środowiskowych wymagań prawnych.

162 Wymagane jest, aby szkolenia o których mowa w punkcie 5 a), odbywały się wg programu
163 zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw środowiska oraz aby kończyły się
164 egzaminem.

165 Dla celów wykazania realizacji art. 20 ust. 3 rozporządzenia EMAS personel, który prowadzi
166 weryfikacje i walidacje EMAS, musi w cyklu 2-letnim (licząc od daty szkolenia wymienionego
167 w punkcie 5 a) wykazać się ukończeniem szkoleń o tematyce wynikającej ze zmian
168 rozporządzenia EMAS i dokumentów z niego wynikających oraz szkolenia, o którym mowa
169 w podpunkcie 5 b).

170 Personel wyznaczony do prowadzenia weryfikacji i walidacji prowadzi je w zakresie, w którym
171 wykazał wymagany poziom kompetencji, uwzględniający wymagania podane w niniejszym
172 dokumencie.

173 **Kompetencje audytorów środowiskowych, wyznaczonych do zespołów, o których mowa
174 w punkcie 3.9 niniejszego dokumentu, weryfikator środowiskowy EMAS ocenia
175 z uwzględnieniem specyfikacji PKN ISO/IEC TS 17021-2.**

176 **3.4 Dokumenty certyfikacyjne**

177 **W.8.2.2** Treść punktu zastępuje się wymaganiami art. 25 ust. 9 rozporządzenia EMAS.

178 **3.5 Wniosek**

179 **W.9.1.1** Weryfikator środowiskowy jest zobowiązany upewnić się, że wnioskującemu są znane
180 wymagania rozporządzenia EMAS, włącznie z procedurą rejestracji organizacji. Niezbędne
181 informacje wymagane do dostarczenia przez organizację, wraz z wnioskiem, są określone
182 w art. 25 ust. 5 rozporządzenia EMAS. Do wniosku powinna być również dołączona zgoda na
183 spełnienie wymagań, o których mowa w art. 23 ust. 6 rozporządzenia EMAS.

184 **3.6 Program auditów**

185 **W.9.1.3** Częstotliwość weryfikacji i walidacji określa art.19, w powiązaniu z art.6, ust. 1 i 2 oraz
186 art. 7 ust. 1 rozporządzenia EMAS.

187 **3.7 Ustalanie czasu auditu**

188 **W.9.1.4** Procedury ustalania czasu trwania weryfikacji i walidacji, winny uwzględnić potrzebę
189 zapewnienia dodatkowego czasu w porównaniu do czasu trwania auditów prowadzonych
190 według normy PN-EN ISO 14001 (zgodnie z IAF MD 5), tak aby uwzględnić weryfikację
191 dodatkowych wymagań rozporządzenia EMAS odnośnie systemu zarządzania
192 środowiskowego i walidację deklaracji środowiskowej.

193 **3.8 Wybór oddziałów**

194 **W.9.1.5** W przypadku organizacji, która w związku z posiadaniem kilku obiektów,
195 prowadzących taką samą działalność, składa wniosek o rejestrację zbiorową, zastosowanie
196 mają zapisy punktu 2.4.2 decyzji Komisji 2013/131/UE z dnia 4 marca 2013 r.

197 **3.9 Wybór i powołanie zespołu auditującego**

198 **W.9.2.2** W przypadku formułowania zespołów do przeprowadzenia weryfikacji i walidacji,
199 w jego skład zawsze musi wchodzić personel do prowadzenia weryfikacji i walidacji,
200 spełniający wymagania podane w punkcie 4.3 niniejszego dokumentu. Może on być wspierany
201 przez audytora systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, który wykazał
202 wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem
203 Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE rev. 2, właściwej dla weryfikowanej działalności.

204 **3.10 Pierwszy etap**

205 **W.9.3.1.2** W trakcie 1. etapu auditu, weryfikator środowiskowy jest również zobowiązany
206 przeprowadzić wstępną ocenę projektu deklaracji środowiskowej i przedstawić opinię
207 o potrzebie wprowadzenia poprawek lub korekty.

208 **3.11 Drugi etap**

209 **W.9.3.1.3** W trakcie 2. etapu auditu weryfikator środowiskowy, jest również zobowiązany
210 przeprowadzić audit systemu zarządzania środowiskowego z uwzględnieniem wymagań,
211 o których mowa w załączniku II rozporządzenia EMAS oraz dokonać szczegółowej oceny
212 projektu deklaracji środowiskowej i przedstawić opinię o potrzebie **wprowadzenia** poprawek
213 lub korekty.

214 **3.12 Raport z auditu**

215 **W.9.4.8** Wymagania dotyczące raportu z weryfikacji przeznaczonego dla organizacji określa
216 art. 25 ust. 6 i 7 rozporządzenia EMAS.

217 **3.13 Działania w nadzorze**

218 **W.9.6.2** Weryfikator środowiskowy realizuje działania w nadzorze w zakresie określonym art.
219 18 ust. 7 rozporządzenia EMAS.

220 **3.14 Ponowna certyfikacja**

221 **W.9.6.3** Weryfikacja przeprowadzana dla celów odnowienia rejestracji obejmuje działania
222 określone, art. 18 ust. 6 rozporządzenia EMAS.

223 **3.15 Audit z krótkim terminem powiadamiania**

224 **W.9.6.4.2** Wymaganie nie ma zastosowania. Decyzja związana z zarejestrowaniem
225 organizacji w systemie EMAS należy do kompetencji CB.

226 **3.16 Zawieszanie, cofanie lub ograniczanie zakresu certyfikacji**

227 **W.9.6.5** Wymaganie nie ma zastosowania. Decyzja związana z zarejestrowaniem organizacji
228 w systemie EMAS lub usunięciem jej z rejestru należy do kompetencji CB.

229 **3.17 Odwołania**

230 **W.9.7** Decyzja związana z zarejestrowaniem organizacji w systemie EMAS lub usunięciem
231 jej z rejestru należy do kompetencji CB. Oznacza to, że proces rozpatrywania odwołań przez
232 weryfikatora środowiskowego EMAS powinien uwzględnić udział CB.

233 **3.18 Skargi**

234 **W.9.8** Decyzja związana z zarejestrowaniem organizacji w systemie EMAS lub usunięciem jej
235 z rejestru należy do kompetencji CB. Oznacza to, że CB będzie zaangażowane w proces
236 rozpatrywania skarg zarówno dotyczących zarejestrowanych organizacji jak i weryfikatora
237 środowiskowego EMAS.

238 **4 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów** 239 **środowiskowych EMAS**

240 **4.1 Certyfikat i zakres akredytacji**

241 Certyfikat akredytacji weryfikatora środowiskowego odnosi się do normy **PN-EN ISO/IEC**
242 **17021-1** oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia
243 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ek zarządzenia
244 i audytu we Wspólnocie (EMAS).

245 Zakres akredytacji określa się zgodnie z kodami Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE
246 rev. 2 określonej w rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady
247 z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE
248 rev. 2 i zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia
249 WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz. Urz. UE L 393 z 30.12.2006 r., str. 1,
250 z późn. zm.) oraz Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, określonej w rozporządzeniu
251 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)
252 (Dz. U. 2007, Nr 251, poz.1885, z późn. zm.).

253 W zakresie akredytacji identyfikowane są również lokalizacje, w których weryfikator
254 środowiskowy EMAS **prowadzi działalność kluczową**.

255 **4.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów środowiskowych EMAS w procesach** 256 **akredytacji i nadzoru**

257 **4.2.1 Proces akredytacji**

258 Ocena weryfikatora środowiskowego EMAS w procesie akredytacji polega na przeglądzie
259 dokumentacji i ocenie kompetencji na podstawie przeprowadzonej oceny w siedzibie.

260 W procesach akredytacji PCA ocenia na miejscu system zarządzania weryfikatora
261 środowiskowego EMAS oraz jego kompetencje do prowadzenia działalności weryfikacyjnej.

262 Weryfikator środowiskowy EMAS przed złożeniem wniosku powinien przeprowadzić przegląd
263 dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami
264 akredytacyjnymi i przedstawić jego wynik na formularzu FAVE-02 składanym do PCA wraz
265 z wnioskiem (FA-01).

266 Ponadto weryfikator środowiskowy EMAS przeprowadza audit wewnętrzny i przegląd
267 wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi.

268 Na ocenę weryfikatora środowiskowego EMAS ubiegającego się o akredytację składają
269 się następujące elementy:

- 270 – **przegląd dokumentacji** weryfikatora środowiskowego EMAS;
- 271 – **ocena na miejscu** tj. w siedzibie weryfikatora środowiskowego EMAS i we wszystkich
272 jego lokalizacjach, w których prowadzona jest kluczowa działalność.

273 **Kluczowe działalności obejmują: formułowanie i zatwierdzanie polityki, rozwój**
274 **i zatwierdzanie procesów i/lub procedur, ocenę początkową kompetencji oraz**
275 **zatwierdzanie personelu i podwykonawców, nadzór nad procesami monitorowania**

276 kompetencji personelu i podwykonawców, przegląd wniosku, decyzje dotyczące
277 weryfikacji, w tym przegląd techniczny zadań związanych z weryfikacją, planowanie
278 działań weryfikacyjnych, niezależny przegląd lub decyzje.

279 PCA w odniesieniu do weryfikatorów środowiskowych EMAS udziela akredytacji warunkowej.
280 Przed pierwszym wydaniem przez weryfikatora dokumentów zawierających powołanie
281 na akredytację, PCA przeprowadza obserwacje reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji
282 oraz reprezentatywnej próbki personelu weryfikatora środowiskowego EMAS. W związku
283 z tym PCA obserwuje działania weryfikatora środowiskowego EMAS u jego klienta w każdym
284 z klastrów zdefiniowanych w załączniku nr 1. Pozytywny wynik obserwacji jest warunkiem
285 utrzymania akredytacji i umożliwia weryfikatorowi środowiskowemu EMAS wydanie
286 dokumentów z powołaniem się na status akredytowanego weryfikatora środowiskowego
287 EMAS.

288 Jeżeli w trakcie obserwacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne
289 naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas weryfikator środowiskowy EMAS przed
290 wydaniem oświadczenia weryfikacyjnego zawierającego powołanie na akredytację,
291 jest zobowiązany do podjęcia korekcji/działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz
292 do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. Jeżeli to konieczne, ocena podjętych
293 działań prowadzona będzie przez PCA również w formie obserwacji. Pozytywna ocena
294 wykonania korekcji/działań korygujących jest warunkiem utrzymania akredytacji.

295 Podczas prowadzenia obserwacji weryfikator środowiskowy EMAS udostępnia PCA wszystkie
296 dokumenty dostępne dla zespołu weryfikacyjnego, a przynajmniej: wniosek, zapisy
297 z przeglądu wniosku, plan weryfikacji, projekt deklaracji środowiskowej organizacji, zapisy
298 dotyczące personelu zaangażowanego w weryfikację.

299 4.2.2 Nadzór planowy i ponowna ocena

300 W nadzorze planowym i w trakcie ponownej oceny PCA potwierdza kompetencje
301 do prowadzenia działalności weryfikacyjnej poprzez ocenę w siedzibie i obserwacje weryfikacji
302 prowadzonych przez weryfikatora środowiskowego EMAS u jego klienta.

303 W nadzorze planowym oraz przy ponownej ocenie w przypadku weryfikatora środowiskowego
304 EMAS prowadzącego działalność kluczową w różnych lokalizacjach, PCA prowadzi każdą
305 ocenę w siedzibie oraz na próbkę w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo
306 w ten sposób, żeby w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną:

- 307 – liczba ocenianych za każdym razem lokalizacji była możliwie taka sama;
- 308 – zostały ocenione wszystkie lokalizacje;
- 309 – przeprowadzono obserwacje działalności weryfikatora środowiskowego EMAS
- 310 prowadzonej w ramach każdej lokalizacji (jeżeli ma to zastosowanie).

311 Weryfikator środowiskowy EMAS powinien na bieżąco aktualizować wykazy:

- 312 – osób spełniających wymagania podane w punkcie 3.3 z identyfikacją nazwy
- 313 i numeru kodu NACE do których uznane zostały za kompetentne,
- 314 – przeprowadzonych weryfikacji i walidacji EMAS z podaniem nazwy organizacji, zespołu
- 315 powołanego do weryfikacji i kraju prowadzenia weryfikacji i walidacji EMAS.

316 Weryfikator środowiskowy EMAS powinien przekazać do PCA ww. wykazy na 2 miesiące
317 przed planowaną oceną oraz na każde żądanie PCA.

318 Dla każdego weryfikatora środowiskowego EMAS, opracowywany jest program obserwacji,
319 który w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, pozwoli
320 na przeprowadzenie obserwacji reprezentatywnej próbki personelu weryfikatora
321 środowiskowego EMAS.

322 W trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, PCA prowadzi w ramach
323 każdego klastra objętego zakresem akredytacji, co najmniej jedną obserwację weryfikacji
324 i walidacji EMAS prowadzonej przez weryfikatora środowiskowego EMAS wybierając, w miarę

325 możliwości, za każdym razem inną osobę prowadzącą weryfikację i walidację. Podział
326 działalności na klastry został zdefiniowany w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

327 **Obserwacje prowadzone są nie rzadziej niż raz na dwa lata i mogą dotyczyć części weryfikacji.**
328 Wybierane są, w miarę możliwości, weryfikacje i walidacje EMAS prowadzone w sektorach
329 o szczególnym zagrożeniu. Za sektory o szczególnym zagrożeniu PCA uznaje działalności
330 identyfikowane kodami NACE: 05, 06, 07, 08, 09, 20, 21, 24.46, 41, 42, 43, 37, 38.1, 38.2, 39,
331 75, 86, 87, 88.

332 W przypadku, gdy weryfikator środowiskowy przeprowadził nie więcej niż 2
333 weryfikacje/walidacje w roku kalendarzowym, obserwacje ustalane są indywidualnie (**jednak**
334 **nie mniej niż jedna obserwacja w danym cyklu akredytacji**).

335 W trakcie każdej oceny w procesie nadzoru prowadzona jest ocena realizacji przez
336 weryfikatora środowiskowego EMAS wymagań art. 23 ust. 2 i 3 oraz w stosownych
337 przypadkach art. 24 ust.1 rozporządzenia EMAS.

338 W przypadku, gdy weryfikator środowiskowy EMAS prowadzi działalność weryfikacyjną poza
339 granicami Polski, PCA stosuje zasady i wymagania podane w dokumencie DA-07.

340 **4.2.3 Zmiany zakresu akredytacji**

341 Rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora środowiskowego EMAS o inne rodzaje
342 działalności, identyfikowane kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE rev. 2, po
343 przedstawieniu przez niego dowodów na posiadanie personelu kompetentnego w zakresie
344 wnioskowanego rozszerzenia akredytacji. Ocena dla celów rozszerzenia jest prowadzona
345 w formie przeglądu dokumentacji **lub oceny na miejscu. Tak jak w przypadku procesu**
346 **akredytacji, PCA warunkowo rozszerza zakres akredytacji. Dalsze postępowanie łącznie**
347 **z obserwacjami prowadzone jest według zasad podanych w punkcie 4.2.1 Proces akredytacji.**
348 **W przypadku, gdy rozszerzenie dotyczy rodzaju działań w klastrze, w którym weryfikator**
349 **środowiskowy EMAS posiada już akredytację, możliwe jest przeprowadzenie przeglądu**
350 **dokumentacji z przeprowadzonego procesu weryfikacji. W przypadku rozszerzenia o rodzaj**
351 **działania w klastrze, w którym weryfikator środowiskowy EMAS nie posiada akredytacji, PCA**
352 **prowadzi obserwację.**

353 **4.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji**

354 Ograniczenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji weryfikatorowi
355 środowiskowego EMAS odbywa się na zasadach określonych w dokumencie DA-01.

356 **Weryfikator środowiskowy EMAS powinien zademonstrować kompetencje we wszystkich**
357 **zakresach udzielonej mu akredytacji.** W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator
358 środowiskowy EMAS nie przeprowadził żadnej weryfikacji dla którejś z części zakresu i jako
359 akredytowana jednostka certyfikująca systemy zarządzania nie nadzorował w tych sektorach
360 żadnej certyfikacji w programie EMS (PN-EN ISO 14001), akredytacja zostaje **zawieszona**
361 z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie tych działalności.

362 Uwzględnianie uwag zainteresowanych stron w rozumieniu wymagań art. 28 ust. 6 oraz
363 prowadzenie konsultacji z zainteresowanymi stronami wg art. 29 ust. 1 rozporządzenia EMAS
364 prowadzone jest poprzez włączenie w proces decyzyjny PCA opinii Komitetu Technicznego
365 Specjalistycznego ds. Środowiska, a w dalszej kolejności z wykorzystaniem zasad
366 postępowania z odwołaniami i skargami opisanymi w dokumencie DA-01. **PCA informuje**
367 **weryfikatora środowiskowego EMAS o przyczynach podjętych działań oraz w stosownych**
368 **przypadkach o przebiegu dyskusji z odpowiednimi organami egzekwowania prawa.**

369 **5 Nadzór nad zagranicznymi weryfikatorami środowiskowymi EMAS**

370 Zgodnie z art. 24 rozporządzenia EMAS weryfikatorzy środowiskowi EMAS akredytowani lub
371 licencjonowani w jednym z państw członkowskich UE, mogą prowadzić weryfikacje i walidacje
372 na terenie wszystkich państw członkowskich. Nadzór nad działalnością tych weryfikatorów
373 w danym państwie sprawuje lokalna jednostka akredytująca.

374 PCA sprawuje nadzór nad czynnościami weryfikacyjnymi i walidacyjnymi prowadzonymi
375 w Polsce przez weryfikatora środowiskowego EMAS akredytowanego lub licencjonowanego
376 w innym państwie członkowskim, zwanym dalej zagranicznym weryfikatorem środowiskowym
377 EMAS, w formie wynikającej z rozporządzenia EMAS.

378 PCA zastrzega sobie prawo do obserwowania pierwszej weryfikacji prowadzonej przez
379 każdego zagranicznego weryfikatora środowiskowego EMAS. W przypadku następnych
380 weryfikacji prowadzonych przez tego samego weryfikatora, PCA może skorzystać również
381 z innych środków nadzoru, takich jak przegląd dokumentacji wymieniony na formularzu FAVE-
382 04, raportów z weryfikacji lub zwalidowanych przez weryfikatora deklaracji środowiskowych.
383 W przypadku, gdy weryfikator zagraniczny przeprowadził nie więcej niż 1 weryfikację/walidację
384 w roku kalendarzowym, obserwacje ustalane są indywidualnie (jednak nie mniej niż jedna
385 obserwacja na 4 lata).

386 Podczas prowadzenia obserwacji weryfikator środowiskowy EMAS udostępnia PCA wszystkie
387 dokumenty dostępne dla zespołu weryfikacyjnego, a przynajmniej: wniosek, zapisy
388 z przeglądu wniosku, plan weryfikacji, projekt deklaracji środowiskowej organizacji, zapisy
389 dotyczące personelu zaangażowanego w weryfikację.

390 Opłata za czynności PCA jest kalkulowana zgodnie z zasadami wynikającymi z cennika
391 DA-04.

392 **6 Wymiana informacji**

393 Zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia EMAS, akredytowany przez PCA weryfikator
394 środowiskowy EMAS jest zobowiązany do powiadamiania PCA o każdej prowadzonej
395 weryfikacji przynajmniej cztery tygodnie przed terminem jej rozpoczęcia. Zgłoszenia **należy**
396 **dokonać** na formularzu FAVE-03 dostępnym na stronie internetowej PCA. W przypadku nie
397 wywiązania się weryfikatora z obowiązku zgłaszania, PCA może powiadomić organ właściwy
398 o nie spełnieniu wymogów rozporządzenia EMAS zgodnie z art. 23 ust. 8.

399 Zagraniczny weryfikator środowiskowy EMAS jest zobowiązany, zgodnie z art. 24 ust. 1
400 rozporządzenia EMAS do zgłoszenia do PCA każdej weryfikacji przeprowadzanej na terenie
401 Polski z wyprzedzeniem co najmniej czterech tygodni przed planowanym terminem jej
402 przeprowadzenia. Zgłoszenia należy dokonać na formularzu FAVE-04 dostępnym na stronie
403 internetowej PCA. Do wypełnionego formularza należy załączyć wymienione w nim
404 dokumenty. W przypadku niedostarczenia zgłoszenia wraz z wymaganymi dokumentami na
405 co najmniej 4 tygodnie przed weryfikacją albo dostarczenia dokumentów niekompletnych **(PCA**
406 **dopuszcza uzupełnienie dokumentów nie później niż 2 tygodnie)**, PCA może przekazać
407 **informacje o nie spełnieniu wymogów rozporządzenia EMAS zgodnie z art. 24 ust. 6.**

408 **Za datę zgłoszenia przyjmuje się datę wpływu do PCA zgłoszenia (wypełnionego odpowiednio**
409 **FAVE-03 lub FAVE-04).**

410 W przypadku stwierdzenia niezgodności wskazujących na poważne naruszenie wymagań
411 akredytacyjnych przez weryfikatora środowiskowego EMAS akredytowanego przez PCA, poza
412 wymaganiami zawartymi w DA-01, PCA uwzględniając **art.23 ust.8** oraz art. 28 ust. 9,
413 przekazuje raport właściwemu organowi, **do którego dana organizacja zamierza złożyć**
414 **wniosek o rejestrację lub który dokonał rejestracji. W przypadku dalszego sporu raport zostaje**
415 **przekazany forum jednostek akredytujących i licencjonujących (FALB).**

416 W przypadku stwierdzenia niezgodności w wyniku oceny działań zagranicznego weryfikatora
417 środowiskowego EMAS, PCA **przekazuje pisemny raport z nadzoru weryfikatorowi, jednostce**
418 **która go akredytowała lub licencjonowała oraz organowi właściwemu dla rejestracji danej**
419 **organizacji**, zgodnie z zasadami określonymi w art. 24 ust. 6 **oraz art. 28 ust. 9** rozporządzenia
420 EMAS.

421 PCA realizuje wymagania art. 28 ust. 8 poprzez prowadzony i aktualizowany na stronie
422 internetowej www.pca.gov.pl wykaz weryfikatorów środowiskowych EMAS oraz aktualizowany
423 wykaz na stronie www.ec.europa.eu/environment/emas.

424 **7 Postanowienia końcowe**

425 Niniejsze wydanie dokumentu DAVE-01 zastępuje wydanie 1 z 1.10.2012 r. Dokument został
426 wprowadzony Komunikatem nr XX z dnia xx.xx.2016 i obowiązuje (po 2 miesiącach od tej
427 daty). Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem
428 czerwonym.

429 **8 Dokumenty związane**

430 Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2
431 oraz:

432 DA-01 Opis systemu akredytacji

433 DA-04 Cennik opłat za czynności związane z akredytacją

434 DA-07 Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej

435 Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

436 Dokumenty IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronie internetowej www.iaf.nu.

437 Dokumenty PCA oraz tłumaczenia dokumentów IAF dostępne są na stronie internetowej PCA
438 www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA oraz IAF jest bezpłatny.

439 Dokumenty prawne są dostępne na stronie Unii Europejskiej poświęconej EMAS

440 www.ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.

441 **9 Załączniki**

442 Załącznik nr 1 Podział działalności gospodarczej na klastry

443 FAVE-01 Załącznik do wniosku o akredytację weryfikatora środowiskowego EMAS

444 FAVE-02 Przegląd dokumentacji weryfikatora środowiskowego EMAS

445 FAVE-03 Zgłoszenie weryfikacji EMAS przez weryfikatora akredytowanego przez PCA

446 FAVE-04 Zgłoszenie weryfikacji EMAS przez weryfikatora zagranicznego.

447

Załącznik nr 1

448 Podział działalności gospodarczej na klastry

Klaster	Kod IAF	Kod NACE/PKD ¹	Nazwa branży
A	1	01, 02, 03	Rolnictwo, rybołówstwo
	3	10, 11, 12	Produkty żywnościowe, napoje, wyroby tytoniowe
	30	55, 56	Hotele i restauracje
B	4	13, 14	Tekstylia i wyroby tekstylne
	5	15	Skóry i wyroby skórzane
	6	16	Drewno i jego przetwory
	7	17	Miazga, papier i wyroby papiernicze
	10	19	Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
	11	24.46, 20.13 (tylko w zakresie materiałów radioaktywnych)	Paliwa jądrowe
	12	20 (z wyłączeniem materiałów radioaktywnych)	Chemikalia, produkty chemiczne, włókna sztuczne
	13	21	Farmaceutyki
	14	22	Wyroby z gumy i plastiku
	15	23 bez 23.5 i 23.6	Niemetaliczne produkty nieorganiczne
	16	23.5, 23.6	Beton, cement, wapno, gips itp.
	17	24 bez 24.46, 25 bez 25.4, 33.11	Metale i wyroby metalowe
	19	26, 27, 33.13, 33.14, 95.1	Urządzenia elektryczne i optyczne
	23	31, 32, 33.19	Produkcja niesklasyfikowana gdzie indziej
C	2	05, 06, 07, 08, 09	Górnictwo i kopalnictwo
	18	25.4, 28, 30.4, 33.12, 33.2	Maszyny i osprzęt do nich
	20	30.1, 33.15	Przemysł stoczniowy
	21	30.3, 33.16	Lotnictwo
	22	29, 30.2, 30.9, 33.17	Inne urządzenia transportowe
	28	41, 42, 43	Budownictwo
	34	71, 72, 74 bez 74.3	Usługi inżynierskie
D	8	58.1, 59.2	Firmy wydawnicze
	9	18	Drukarnie
	24	38.3	Recykling
	25	35.1	Dostawy energii elektrycznej
	26	35.2	Dostawy gazu
	27	35.3, 36	Dostawy wody
	29	45, 46, 47, 95.2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli, wyrobów do użytku osobistego i domowego
	31	49, 50, 51, 52, 53, 61	Transport, przechowalnictwo, łączność
	32	64, 65, 66, 68, 77	Pośrednictwo finansowe; nieruchomości; wynajem
	33	58.2, 62, 63.1	Technika informatyczna
	35	69, 70, 73, 74.3, 78, 80, 81, 82	Inne usługi
	36	84	Administracja publiczna
	37	85	Szkolnictwo
	38	75, 86, 87, 88	Zdrowie i opieka społeczna
	39	37, 38.1, 38.2, 39, 59.1, 60, 63.9, 79, 90, 91, 92, 93, 94, 96	Inne służby socjalne

449

¹ Klasyfikacja Działalności Gospodarczej NACE Rev. 2 wg Rozporządzenia PE i Rady Nr 1893/2006 (OJ L 393/1 z 30.12.2006); Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) 2007, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz.1885) Klasyfikacja Działalności Gospodarczej NACE Rev. 2 wg Rozporządzenia PE i Rady Nr 1893/2006 (OJ L 393/1 z 30.12.2006); Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) 2007, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz.1885).